

CATECHISMUS

S E V

Brevis Institutio do-
ctrinæ Christianæ
Quinque Capitibus com-
præhensa in gratiam gen-
tis Lothavicæ.

Per

R. P. GEORGIUM
ELGER
è Societate IESV.

Dulcis amor IESVS fons vita, spesq; salutis.
Sis nobis recta doctor ad astra via.

VILLNA

Typis Acad: Soc: IESV Anno D. 1672.

4006 a

95495

10132

4006 a

3 3005

Ksa vnd stena maciba/ latters
ykwenam kristitam cilwælam
waiag zinnat.

Bas ir wens ystens kristics cilwæts:
Tas latters kristits ir/ vnd wyssunoa
tul tyce vnd atzist/ to ta katoliska kris-
tita Baznica tycca vnd atzist.

Pe fâda zyme mes wenu ystenu kristicu
cilwætu pazistam:

Pe to fad tas seur abzymoias ar to
swætu krustu.

Ba bûs wenam kristitam cilwælam
seur abzymotes:

Tam bûs to labbu rôku likt preßan pê-
cas/ vnd saccit. Eßan wardu to Tæ-
wu. Pæc bus com to rôku likt appat-
san krûtems/ vnd saccit: Vnd to Dælu.
Vnd pæc no kreissas rôkas uz labbu/
vnd saccit: Vnd to Sætun Gæru.
Amen.

Bapæc mas rôku pe pêcas liddamis sat-
tam: Eßan wardu to Tæwa:

Bapæc ka tas Tæws ic tas sweras Try-
adibas esakumis.

Bapæc appath krûtems rôku liddamis
sakkamis

saklam: Un to Dælu!

Tapæc ka Dewa dæls no debbessu nacis
vnd ekhan swetas Iumpauwos Ma-
riæ mësa par mums cilwæks cappis ir.
Tapæc no kie sa röko vñ labbu sak-
lam: Vnd to Swætu Garu?

Tapæc ka tas Swæts Garus no Tæ-
ru vnd Dælu vjet ötekart ár tapæc.
Ka mums bus pe to pemnnæt/ ka Chri-
stus mums ic eaut cas krustas motas
weddis no muzigas pazußanas (kattera
caue kreiss röku bus sapraß) vñ to
muzigé ðziwoßana. (Kattera ta lab-
ba röka zymo.

Bo mums tas krustas zyme pallidza!
Pa daudzems lēcens pallydz: wyssu-
wairak peetyl wælni/ vnd wælni
kardinassana/ vnd naftibædeklems; vnd
wyssas lēcas swætitas top caue krustu
zyme.

Tad te wælni bystas to krustu zyme!
Tycce ka bystas: áijo te no Christo
caur to krustu it vzwæreti.
Cek letas cilwækam waiag zinnat/ ka
winß war swæts tapr:

Pec

Pec. 1. Tycciba. 2. Cerriba. 3. Ullis-
liba. 4. tos Swætus Sacramentus.
5. to kristita caisniba.

Tas pirmas gabbols no tas swætas Ticcibas.

Par ko ta tycciba waig wyssens:
Tapæc ka bes tyccibas newæns Dewant
patyk.

Ro bus wenam kristitam cilwækan
tyccæt:

Tam bus tyccæt tōs dyrovipadesmit-
tus gabhalinus/ kattus tē swæti Apo-
stoli munis ic atstaifi: vnd ko Dewa
caur to Swæta Katholicka Baznica
muns tyccæt pawæle.

Skait tōs dyrovipadesmittus gabolius.

1. Est yceu ekfan Dewu to Tæwi
wyssuvalditanu/ radditaiu debbeses
vnd zemmes. 2. Vnd ekfan JE-
SVM Christum winia wénigam dæ-
lam mûsam fungam. 3. Batteris ic
ciemts no to Swætu Gareu/ pedzimts
no Maria tās Jumprawas. 4. Cé-
tis appatfan Pontio Pilato/ krista pes-
sists/ nomircis vnd abhests. 5. Ðems

me kāpis ekhan helles/ traſsa dena åt
kal aufhan cæles no tems mirconems.
6. Vzlāpa debbessis/ sæde pa labba rō-
ka Dewa Tæws wyſſuwalditain. 7.
Ulo turrens cas nācis fodyt dzitouſ vnd
nomirruſus. 8. Es tyceu ekhan to
Swætu Garu. 9. Wena ſwæta Pa-
tholista Baznica/ wena ſwætus drau-
dziba, 10. Grækus pamæſana. 11.
Aufhan celſana cas mēſas. 12. Vnd
wēna mužiga dzivofana. Amen.
Ko mums būs macites yz heims dyw-
wi padesmittemis gabulemis?

Mums būs macecæs atzit Dewu/ Kas
mums ic raddiſ/ vnd wyſſa ba passaul
yz neneku: Kas mums no mužigas pa-
guſenias peſtyis; vnd parſwætyis ic
caur ſwætu kristiba: Tapæc bus mums
ekhan fo passaula ſwæti dzivot! De-
wam falpot/ vnd milot/ ka mes pæc
warcam pe Dewu hüt.

Celi tad ic Dewi?

Wēns wenigs ic Dewi: ekhan tems
personems: Dewa Tæws/Dewi Dæls/
Dewi Swætais Gærs.

38

Je tad ykwena persona Dews:

Ta ic / tas Tews ir Dews; Dæls ic
Dews / Swartais Gars ic Dews.

Ja ykwena persona ic Dews / tad trys
Dewi būs :

Uz trys Dewi ic / bet wens Dews / áis
sto wyssi trys persones ic ekhan wes-
nas Dewiſkis buſennas.

Battra ſtarpa ſems personems ic wyſſis
auſtaka vnd lēlaka :

Wyſſi trys ſeuw lydzeni : newena lē-
laka nedz áukſtakā.

Ar wena persona ic pirmakā byuſſis
prekſ ōtra :

Newena pirmakā / newena wælač / bet
wyſſi trys ſeuw lydž.

Bur ic Dews :

Dews ic wyſſur / ic debbessis / ic wytſu
zemmes / ic wyſſos mallōs.

Ja Dews wyſſur ic / kæræc mæs ſaks
kam Tews mūſi kas es debbessis :

Tadælie ka wiſſ ekhan debbessu ſauwui
Dewiſku gódu vnd ſpæku wyſſems
klay rāda.

Ar zinna vnd rædza Dews ko mæs dars
ram :

Newen

Neven eo mæs dæcam / bet áridzan eo
mæs dōmam winß zinna.

Buria persona vzieme musa cilwæciba:
Ta ôtera persona Deros Dæls / kæters
cop dæwæts JESVS Christus.

Kas tæs par wårds JESVS:
Cas wårds no debbessu dots / vnd kan
tik daudz ka passaules pestitais.

Kas JESV Christi mata by / no kat-
tras winß cilwæks tappa.

Wena skista Jumpraw / kæters
wårds Maria.

Ac Deros Tæros vnd Swætais Garro
vziemis musu cilwæcibu:

Ne: tikai JESVS cilwæke mesu
vziemis.

Bur ead nu ic JESVS Christus:

Sauwas Dewiſtas būſanas pæc ic
winß wyſſos mallos : bet sauwas cil-
wæcibas pæc ic winß debbessis / vnd ef-
fan to Swætu Sakramentu

Par kadas waiadzibas pæc Deros dæls
cilwæks tappa :

Mūſas waiadzibas pæc : ka mæs capti
átpestici no wælnu spæku / vnd geutu
cēcumu.

Be

a ic mūms Dewa Dæls Christus
JESVS acpestis:
er sauwou ruktu cēsanā vnd gruta
nawes.

Bådas nawes ic wiñs micris:
ekristu kōku caur tokamis vnd kaiams
magglaets/ trys stundas ekhan lēlems
ökems fāra/ ekam wiñs nomitrē.
ic wiñs Dewos ic/ ka wiñs warræia
cést?

auwas cilwæcibas pæc ic wiñs cētis
wiñs cilwæks: bet ne pæc auwas
wibas: áistó Dewos newat cést.
pæc wælnam par mūms bya wallia?
Par mūsi pirma tæwa nozegumu:
ic Dewos winiam deowe wallia no
ssadems tokems vnd auglems æst/
nu wenigu kōku ayzledze tam ayz-
t; bet wiñs likkas seico pacruinnat
wælnu/ fæters caut wena czuska to
lu teyc/ wiñs iæmel æde/ vnd pret-
Dewa bauslu grækoia/ ekritta ekhan
wa enaidibas/ ekhan wælnu spæku/
ðmas wyssi fætri no winiam na-
si,

Bia

Bia cad ekſan to abōſu kāda waina
Ekſan to abōlu ne bya kāda wain
abols bya labs/ bet ekſan Adam u
winia ſewi by waina/ kā te Dewa a
legħana ſinaddeia/ vnd wælnam a
dewove.

Tapæc Dewu Tæwu male ū
ſirnu wycu; vnd to Swætu Gare
wena balloda :

Tapæc kā Dewu Tæws tems swæter
wyrems lydʒ kā Danielam Jania
vnd citemis ſeuwo wæcca wyca zyme
radias : vnd tas Swæts Gares
Christum ballōsu zyme.

Tas oters gabbols no tas Eerribas.

No feſtitam cilwækam būſ cerrat
To mūžiga debbesso preciba/ vnd w
ſunotul kas pe to waig.

Ac wyssi katteri to katholikka tyce
turi bus debbessis: Ne wyssi: Tap
kā ne wyssi džiwo kā pedær ekſan
wa biassana.

Ac war kus patiēsu zinrat kā winſ

no tems yzcædzetems ?
newenam ic zinnams/ warræta tad
/ iakam Dewis to átvertu/ kas ræs
notek: Aistó Swæti raksti sakka:
cislwæks nezinni ác winß tås milis
/ ieb enidæßanas derrigs irs bet
funotul v3 nakuſu layku preßhan
ms ic paſlæpti.

Kas mums tad waig Þa mæs war-
cerret to mužiga preciba ?

Waig no wyſſems nawigems græ-
ſtippri ſeuw ſargates/ vnd tik-
am bût pe labbems datbems/ vnd
ſurwairal ekſan paterems/ vnd De-
lugsana.

gicus paterus Skaitidami warram
nes cerret Dewa žælestiba ?
Faticus pats Bungs JESUS
maceis ſauwems Apostlems.

Skaiti tos Paterus,

Ews müſu/ kas tu eſſi debbessis :
Swætits topu tauws wårds. Ena-
numis tauwa walſtiba. Tauws
notek ká debbessis/ ta áridzan
bu zemmes. Aliaſa deniſtā maiza

dôd mums hoden. Vnd pameete mun
misa parada/ kā mæs paroetam sa
wem paradnekeins. Vnd ne ewed
mums ek̄san kardinaßanas; Hec pe
mums no to liaunu. Amen.

Sakki man ko mes ludzam ar ſime
Paterems:

Mes ludzam mužigu/ gacigiu/ vnd
cigu labbumu no grekims/ no wel
kardenaßanas/vnd no wyſſadu liavn
bas/ vnd ocras passaulas želige grī
ſargat.

Iſpaudi man ykroenu gabboſin ſa
ſki: Par ko ſakkam mes

Tewos mūſu kā tu es debbessis: ic
Dewos mūſu tewos:

Tā ic: Dewos ic mūſu iſtens tewos:
sto wiñs ie mums ek̄san ſwetas kri
bas par ſauwus bechus vziemis. V
lydž kā mes no tewu vnd māta to m
eſsem dabbuiuſi/ ta no Dewu eſ
mes to dwesel dabbuiuſi.

Ko mes ludzam ſaccadiami: ſwea
tōpu tauwos wårds:

Mes ludzam ley wyſsi cilweki De
pázi

pazisti slawenā/ godena/ vnd falpo.

Ko mes ludzam saccidami: Enaka
mums tauwa walstibā :

Mes ludzam kā mums Dewi dod to
debbesso precibā.

Ko mes ludzam saccidami: Taus prāts
notek kā debbessis ta wyršu zemmes :
Mes ludzam no Dereu želeſtibás/ kā
mes warcam winia bausles labbe war-
cam pepildyt/ vnd winia prātu darrit/
lydž kā te Engeli ekſan debbessu dacci:
Vnd gribbet ko Dewi gribbi.

Ko mes ludzam saccidami: Mūsu dēs
niſkā maize dōd mums ſoden :

Mes ludzam wyſſu kā mums walag ie
pe mesas vnd dweselles vzturresanā.

Ko mes ludzam saccidami: Pammet
mums mūſu paradiu/ ko mes pammet-
tam ſauwems paradnekems ?

Mes ludzam ley mum Dewi pam-
mettu mūſus grekus/ lydž kā mes pam-
mettam tems kacci mums kādu liaunu
daccihi.

Ko ludzam mes saccidami: Ule eweda
de mus ekſan kardinashanas :

Mes

Mes ludzam ley mums Dewi sārgā/
Ka mes ne kāda greķa ekrytam caur vēl-
nu edošanu/ ieb mēsas karosana.

Bo ludzam mes saccidami: Bet pesti
mums no to liaunu?

Mes ludzām ley mums Dewi pesti
no wyssades mēsas vnd dweselles
lixtas.

Bapec mes Pateras galla sākkam
Amen

Bapec: ka mes ar ho vārdū zinnam
dārīam/ ka mes no sīrdis grībam/ ko
mes ludzam z aisto tas vārds Amen/
vz mūsu vallodu tīk daudz skān/ ka:
Ley nōtek.

Ac mes marram tōs Swetis kātri
debbessi ir/ pesaukt?

Tā mums ta Sweta Katholiska Bas-
znica māca dārīt/ vnd ta allazin te
weccaki kātri prekšan mums ir byuši/
darriusi.

Bo te Sweti mums labbu dārra/ ka
mes tōs cēniām?

Tē ludzu Dewu pat mums/ vnd wy-
suvalskā pallidze mums nāves stunda.

Ac

Ac iemman mes Dewam sautu
gôdu/ ka mes tōs Swetus ceniam;
Ne teßam; bet wairak mes Dewa pras-
tu datram tōs cēnidami vnd pelugda-
mi; áisto tas gôds neneku ne atrauo
Dewa gôdu; Mes tōs ne cēniam ieb
pesaucam ka Dewu / bet ka Dewa
draugus/ vnd mûsus ayzbildetius pre-
khan Dewu. Ja pats Dewa pawe-
leia vnd suty tōs Job draugus/ ká tems
by êt pe Job/ saccidams; Eita pe man-
nu kälpu Job/ vnd vpperet dedzama
vppur/ vnd winß par iums lûgs/ vnd
winia lugßena grib es vziemt; vnd te-
darcia ká tems by pawelets.

Ac warra tê Sweti ekhan debbessu
zynnat musa waiadziba;
Ekhan Dewu yc ka spegeli tê wyssu-
notul zinni vnd redze kas mums notek/
vnd kas mums waiag. Ta tas Eng-
gels Gabriels paklaussia Daniela lugßa-
na. Dan. 10. Ta Engels Raphaels
Tobie lugßana prekhan Dewu nesse.
Tob. 12. Ta Onias vnd Jeremias kat-
tri abbi ka nomirruſi bya/ redzaia

B

Maccas

Maccabeus Dewu ludzot par Ierusa
lem vnd wyssu Joduliauji. 2. Maccab
ij. Vud tas baggats wyrs ekhan helles
ludza par sauwems bralemis. Luc. 10
Ja nu tē sweti Engeli / Patrem
Sweti ekhan debbessi lydzeni / Onias
vnd Jeremias par sauwems laudemis
ia tas baggats wyrs ekhan helles war
reia lugt; kapec tad tē Sweti ekhan
debbessi / katteri allazin Dewa waygu re
dza, par mums newarres Dewu lugt;
Rucciu Sireci starpa wyssems
mums wayrak būs cenit :

To Sweta Iumprauw Maria / katter
pirmu wetu pec Dewu turru / vnd par
wyssems Engelims vnd Swetems no
Dewu paaukſtenata.

Kapec minia ta ic paaukſtenata no
Dewu :

Kapec ka minia Dewa māta ic / vnd
debbesso kieninia ic.

Ka būs mumstад minia cenit :

Ac tems wardems / ar katterems tas
swets Engels / vnd ta sweta Elizabeth
to ceniuffa.

Ba

Bātē wardi skanna :

Summenata es tu Maria pilna Dewa
jelestibas / tas Bungs ir ár teuwim :
tu es swetita par wyssems seueris /
vnd swetits ir tas anglis tauwas inēses
JESVS Christus. Sweta Ma-
ria Dewa māta lūdze Dewu par mums
habbagems grecnekems taggadin / vnd
eksan to stunda mūsas nomirhanas.

Bastam Engelam ta lykkā summenat :
Ta Sweta Triadiba parweleia eam ta
summenato Jumpeauwa. To ôtru
gabbolini : Sweta Maria Dewa mā-
ta ludz Dewu par mums cr. to ir ta
Sweta Baznica caue Swetu Garu
edōšena pelikkusa.

Kapee mes pec Paterems skaitam
Summenata Maria :

Tapee ka winia ar sauwu lugšana le-
tak vnd drizak war no Dewu isprassit
ko mes ekstan paterims ludzam : ka Dewa
sauwa māta ne patlausis :

Ar klatas tōs bildes / ieb Dewa zymea
cenit :

Blaigs : aisto to gōdu / kātē mes tay

R2

zyma

05495

zymi rádam/ ne tay zymí peēt/ bet ta
Swetam/ kacru ēa bilde ieb zyma ir.

Tas tressas gabbols no tas Milibas.

Ko būs Kristiām cilwekam milot:
Winiam būs mildi Dewu/ vnd sauw
tuwaku cilweku.

Ka būs mums Dewu milot:
Wairak ēa wyssas radditas lētas
ja wairak ēa sauwu pašu džiwošana:
tapec drizak cilwekam mirt by/ ne ka
prečty Dewu grekot.

Ka mums sauwu tuwaku būs milot:
Mums būs winiam welet vnd darrit/
ko mes sevce pašims gribbetu notikt.

Kas ir mūsu tuwaks/ kacru mes bu-
sam milot:

Wyssi cilweki/ ley draugi/ ley enaidneki.

Ko ta Milibā mums pāwele:
Ta pāwele mums Dewa/ vnd Bazni-
cas bausles turret.

Tad mums pēšaias šōs bausles turret:

Ja mes gribbam būt debbessis/ tad
waiag mums iōs turret Aisto Chri-
stus satka: Ja tu gribbi ēt ekšan mu-

žigas

igas džiwošanās/tād turri tōs bāuslūs.

Mat: 19.

Skaiti tōs desmittus bāuslūs.

Tas pīmais: Es esmu caučos kungs
vnd Dewi; teiwo ne buč swēšu Dewu
nūret prekšan man.

Tas öters. Teiwo ne buč Dewu tāiwo
kungu vārdū nepattes walkot.

Tas tressas. Teiwo bus to Swedeniš
swetit.

Tas cettūrti: Teiwo buč tāiwo tēwū/
vnd tauča māta cēnit/ kā teiwo labbe
Elaias/ vnd ilgu džiwo wytſu zemmes.

Tas pekts: Teiwo ne buč nōkauot.

Tas sests: Teiwo ne buč lauliba parlatiſt

Tas septits: Teiwo ne buč zaſt.

Tas ástots: Teiwo ne buč nepatſea ū
ciba dōt prekty tauču tuwaku.

Tas déowits: Teiwo ne buč ekārot tāi-
wa tuwaka nammu.

Tas desmitas: Teiwo ne buč ekārot
tauču tuwaka ūewa/ nedž kalpu/
nedž kalpuina/ nedž wārſ/ nedž wys-
su ūas tam peder.

Ar wārām mes tōs desmittus Dewa
bāusles

bausles turræt :

Ac Dewa spæku wæram : ia mæs tōs
newarræcu curræt / Dōws mums tōs
ne pawælætu cur æt : V. d Christus
sakla : Ja tu gribhi èt ekka : mūz gas
dziwoßanas/turri Dewa bauslus. Mat.
19. vnd S. Janis sak / Dewa bauslas
ne essoro grutas.

Pacåda man fa tē ne grûti / bet wes
gli war bût :

Milo Dewu tauwu fungu no wyssu
tauwu siedi / no wyssu tauwu prætu/
no wyssu tauwu spæku : Und tauwu
tuwaku bûs teuw milot lydz seuw pa-
sim. Bas lækir kamilot :

Cek ir Baznicas bauslus : Pec.

Tas pírmais : Tōs vzlikus Swætus
denas swætit.

Tas ôters. Je Swædene to Swætu
Misse klausie.

Tas træßas. Tōs Czetterdesmittus ga-
wænia denus / tōs czettrus laykus gad-
stætan / vnd tōs cittus vzlikus gawa-
ma denus gawæt / aridzan pektdenos
vnd sësdenos no mësa æßen seuw attur-

taus.

Tas

Tas cætturts: Ik gaddu io wenkare
sauwam Baznicakungam sauwus ges-
sus sudzæt: Und Leladena layka to
darga mēsa vnd ássini mūsu Bungu
JESU Christi pe seuw iemt.
Tas pekts. Efstan ayzlekems denems
kazas ne dzært.

Ar mums penákas fas Baznica bauslus
tucræt:

Ba nepenákas: Ta Swæta Batho-
liska Baznica/ kattray mums Christus
parwælæis klausit yt ka māta: Ja kast to
Baznica ne klausis/ bus but ka wenam
Pagganam vnd misnefam. Und S.
Augustinus sakka: Bas ne gribbi to
Baznica tucræt par mata; tam ne būs
Dewa par tæwii. Bet wæl par to
cætturu Dewa bauslu pæc/ būs mums
klausit ne wen tæwii vnd māta/ bet ári-
dzan gacrigems fungems vnd wyresnes-
kems/ saimnefems/ vnd wyfsem kætci
par mums ic.

Ja kungs/ ieb saimneks parwælætu
darrit kas ar græku būc/ ác būs tam to
darrit:

Ja

Ta teiwo Rūngs/gaspōža/saimneks/
ieb saimnece parwælætu ôtrum skades
darcit/ ôtru nokauot/ issist/ laupit/
ieb cittas kadas skadas abbliænus dat-
rit/ tad ne bûs teiwo tōs klausit; lab-
bak tōs par enaidnekus turæt/ nē ka
pretty Dewu grækot/ vnd Dewu par
enaidneku dabbuit.

Tas cætturts gabbols no tems **S. Sakramentems.**

Ras ic tas par wārds Sakraments?
Sakraments ic wena rædzama zyme
no Dewii elikta/ eaur fattera miuns
Dews dôdu etþiga zælestibâ vnd swæ-
tibâ.

Cek ic tōs Sakramentius? Septinie.
1. Ta Kristiba. 2. Ta Eftippræßana. 3-
Dewa malest. 4. Grækurwaídæßana.
5. Pastara ælieswaídæßana. 6. Bazni-
caküngas eswetißana. 7. Lauliba.

Ras ic tas pirmais Sakraments?
Ta Kristiba.

Ras ic ta Kristiba; vnd eo ta miuns
labbu darca?

þa Kristiba ir tās plēmāis vnd wyſſis
waiadzigs Sakraments/ caur kattu
tas cilwæls ár vðeni vnd Dewa wardū
no wyſſems grækems tōp skilſits vnd
nomazgats/ vnd eħsan Christo ka we-
na iaunā raddibá vž tās mužigas dži-
wošanas átkal átdzimpts vnd swætits
var Dewa bærnu.

Ro wæl mums dōdu ta Kristiba?

1. Doda mums Dewa zælestibu vnd
grækus pamæšanu. 2. Doda mums
wyſſas sodibas átlaišana/ katta mums
by ſaucumu vgguni cest var tems gre-
kems/ katti prekhan Kristiba by nöpel-
nita. 3. Caur to Kristiba tōpam mæs no
enaidnekus Dewa draugi.

Kas ir waiag pe Kristibas?

Vdens/ vnd te wārdi: Es tēwo Kristi
eħsan wardu to Tæwa/ vnd to Dæla/
vnd to Swæta Garca. Tas kas Kristi/
bus ár vðeni áplēt no nekristiti cilwæ-
ku/ vnd lydž tōs wārdus fæcit: vnd iā
tas bærens tik waiss ic ka Baznicakungu
tik pepæs newär dabbuit/ tad ikwens
war Kristit/ to bærnu ár vðeni áplē-
dam s

dams vnd sacerdams: Es kristi teu w
ekhan wardu to Tewa/ vnd to Dæla/
vnd to Sweta Garra. Amen. Vnd
ia tas bærns nomittu/ swæta winis
dwæsellá bût.

Ar pe Kristibas waiag grekusudzeßana:
Dewaid waiag/ bet gan ir firdi žælot
par wessims grækems: áistó caur kri-
stiba tópi græki pamesti : bet ia wiñs
pæc enakas kristibas græko/ tad waiag
grækupamæßana.

Ras ir tas öceres Sakraments:

Ta Estippræßana.

Ras ir ta Estippræßana.

Ta ir wens Sakraments caur fattera
tas kristits cilwæks ár swætu æliu vnd
Dewa wårdu dabbu no to Swætu
Garru žælestiba/ ká tas stippri párstas-
wa ekhan swætas tycibas lydž paſu
gallu.

Ar waiag so Sakramentu bes grækus
vziemt: vnd ia kam kâds grûts græks
ir / pitmaks grækus sudzæt:

Waiag ir/ lydž ká pe citemis Sakra-
mentems grækus paprefß sudzæt/ vnd

tā vziemt/ cittadā wins ne dabbu Dewa
jælestibā/ bet dusmibā.

Bas ir tas træßas Sakraments?
Tas ir tas Sakraments tás áltaris/ Ko
mæs saucam Dewa meleſt/ ekſan pattru
mums tōpu dōtā musii Rungu JE-
SV Christi istená mesa vnd assins/
katteri áppakſan tem zymems maizas
vnd winas ár mēſa vnd diwesel vnd
Dewiba patteſe ir/ kād wens istens
eswetits Baznicatungs to maize vnd
winu wyrſu áltaci uppere vnd par-
sweti.

Ko ſis Sakraments mums labbu
darrá?

It kā denistá maiza to mēſa/ tā ſa debo-
bessa maiza bario musas diweselles.

Ja nu Christus ekſan fo Sakra-
mentu ir/ kād peſtaias mums to cēnit yt
kā Dewu áppakſan ſems zymems?

Tēßam ne cittada: áiſto kur Dewi
ir/ tut teuw Dewu bus cēnit vnd go-
deniat: nu mums ta Swetá tyccibá mā-
cā/ ka Dewi ir ekſan fo swætu Sa-
krumentu/ kāpæc mums ne būs ſim S.
Sakras

Sakramenta dōc Dewissku gōdū.

Ac ekþan to bikker ir Christi áss/nis
fo liaudems dōd tas / kas Missi denæ
Baznicakungam ?

Vla : áisto tas ne ir swæcits / bet kas
tōpu tapæc dōts ka lætak to swætu Sa-
krament war leia ryt ; dæzzam ic sāusa
mutta / tam waiag miłttu sliappenat/
ka wiñs to war drizak noryt : tam ne
waiag war ne iemt.

Ar Christus ic appaþa ikwenu gabbo-
linu ?

Ic : kaut tu desmittu ieb wætitak gab-
bos lauzis / tamær tu Christum ne
lauzis / bet to maiza zvme wen : wiñs
pallek wæssels appaþa ikwenu gab-
bolu.

Ka war kas cēnige pe Dewa galdu ēt ?
Winiam hūs paprekstu wyssus grækus
prekþan Baznicakungu ár sirdis žælu-
mu fudzæt ; wyssems pamest / kas wi-
niu ápkaitenaiusu / vnd ne wena dusni-
ba turræt / vnd ia kam skadas darryis/
salidzenat / vnd tad pe Dewa galdu ēt.

Kas ic tas cætturts Sakraments :

Ta

Ta Grækuwaidaſſena.

Kas ic ta Grækuwaidaſſana ?

Ta ic wens Sakraments/ caur katteru
wens istens Baznicakungs Dewá wēta
tems græcnekems/ katteri no siedi sau-
wus grækus žælo vnd prekhan Bazni-
cakungu seurw ápsudzas / vnd sauwa-
dzinwoſſana ſoliſ labbat taisit/ pametta
vnd pedôdā wyſſems waidekems.

Ko būs tam darrit/ kas sauwus græ-
kus grreib lab ſudzæt ?

Elam wins pe Baznicakungu ēc/
bus winiam sauwu paſſu ſiedi naige
yzauiat/ wyſſu waicak tōs ruppiōs
grækus.

Ta kas būt vzmofſ kādu ruppiu gre-
ku ekhan grækuſudzæſſenā kaitnas pæc
flæpis/ ieb ne but ſaccyis cēl reize wiſſ
ſo/ ieb to græku darcyis/ ac būt tas græ-
kupamæſſana dabbiis ?

Tas newen grækupamæſſanu ne dabs-
buitus bet lēlaku græku darritu : vnd
ia wiſſ ta nomictu/ teſſam winia dwe-
ſel helle noētu.

Tad waiaig iſſaccit cēl reize ikwens
græks

græks noticcis ir :

Waiag ir wyssus galwugrækus is-
faccit/ cek reize notikkusi/ cittada græ-
ksudzæßana/ neneku maksa prekhan
Dewu.

Já kas būt wyssus sauwus grækus
sudzæis/ vnd par tems ne želois/ nedz
domais sauwudziwoßana labbaß esallt/
ieb ne ádd ðt/ ko ðccam iæmis/ ieb nowi-
lis/ ieb patturi/ algu dæbneßam/ ác
tadam warrätu grækus pamest Bazni-
cakungs :

Tam newens Baznicakungs war
grækus pamest/ bet palleß ekhan sau-
wems grækems dzilliak/ vnd ia ta no-
mest/ mužiga vgguni bûs : vnd ia kurß
Baznicakungs tam bûtu græku pamest/
Dewos ne pametta/ ekam tas gan darri/
Tam tas parada ir : vnd Baznicakungs
lydza ác winiam mužigos vggunis
eitu.

Já kurß lapratu gribbætu grækus
sudzæt mirdams/ vnd ne warretu tið
dryz Baznicakungu dæbbuit/ ko tam
darrit :

Tam

Tam waiag no sirdis þælot par sau-
wems grækems / tad Dewis tam tōs
grækus pametta : bet ia wiñs wæssels
kliust / tad bus tam tōs grækus fudzæt
prekhan Baznicakungu.

Ko tam darric kā tas þælot war sau-
wems grækems ?

Tam bus seiuo prekhan áccims stel-
let Christum / ye kaut tas eo cædzaeis
pe krustu pefaltu / ássinigi / ekhan gru-
tems mōkems par sauwems grækems /
eo dōmadams / dos tam Dewis wenu
milkstu sirdi / vnd assaras.

Kas ir tas pefts Sakraments :
Ta ic ta Baznicakungus eswætisana.
Kas ic ta Baznicakungus eswætisana :

Ta Baznicakungus eswætisana ic
wens Sakraments / caut kattu tems
Baznicakungems topa dōts garris
spæks / vnd sawiska þælestibá / kā te sau-
wam ámmadam war labbu vnd pareis-
ze prekhan stavæt.

Ta Baznicakunga eswætisana eo lab-
bu dōda :

1. Ta dōda Dewá þælestibá. 2. Dōd
Bazni.

Baznicakungems spæku/ tōs Sakrā-
mentus swætit/ vnd tōs izdallit cittems.
I. Timoth. 3.

Kas ic tas sexts Sakraments?

Ta pastarca ælieswaidishana,

Kas ic ta pastarca ælieswaidishana?
Ta ic wens Sakraments caur kattru ar
to swæticu eliū/ vnd Christi wardus
newæsselam Dewa žælestibā par dwoz-
selles palligā/ vnd dazzakart aridzan
par mēsas wæsselibā topu dōts.

Kas ic tas septits Sakraments?

Ta Laulibā.

Kas ic ta Laulibā?
Ta Laulibā ic wens Sakraments/ caur
kattru dywovi swabbadi křističi/vnd ne-
safolici cilwæki/ wyrs vnd sewā/ pec
Dewa estadishanás seu w. dōdas ekhan
Laulibas; pe to tēms Deirs dōd caur ho
Sakramentu žælestibā/ kā te ekhan sau-
was laulibas lydʒ paſtas náwes war gō-
dige vnd weikle ſadziwot/ vnd sauwus
bernum ekhan Dewa byáſenā/ vnd kri-
sticā maciba vzáudzenat.

Ac Dewos tōs sodi/ fāctri negodigt
dziwoiūsi/ ieb cīttā kādā grekā bes gres
kūsudzeßanā laulibas vziem?

Tāvems Dewos ne dōd labbā dzīwos
sanā/ áctrāuō tems sauwe Dewištā
selestibā/ lēk tōs kriſt̄ ekhan grūtems
grekems/ turri wenā niknā dzīwoßanā/
seno wens ottu enidás/ dōd tems ne
cīkis/ pāttigalwigis/ vnd nepaklaus
igis bērnus/ no kātremis ne wenā
præcessanā tems bus; bet sīrdis sapes/
selums/ rāuidaßanā vnd nolādeßanā.

Tas pektas gabbols no tas kris stitas Taisnibas.

Kas ir tā kriſtitā taisnibā?
Prekhan Dewu vnd cītwelāms wenā
labbu dzīwoßanā tūrre.

Kas ir waig pe kriſtitas taisnibās?
Dywtoi leti. Pīrma: Vno to liauni
āſtat. Otra: Vnd labbu darric. Aistro
tās caur tyccibā tāppis ir taisnis/ tām
bus gādāt/ kā tās wār cāur läbbems dar
bems wel taisnaks tāpe.

Cet ir mums enāidneti/ kātci mums

S

pakudi-

paſudinā greekot?

Trys ic: Welns/ Passaul/ vnd mūſa
pāſſā mēſā.

Bápec citti greki tōpu deweti nawigis
ieb galwigreki:

Tápec ká te to cilweku áplaupi/ vnd
noiem Dewá ſeleſtibá/ katterá tás dwe-
ſelles dzivibá ic/ vnd to mužige zudd-
ná.

Ac tē gálwagreki ár darbems wēn no-
rek:

He: bet áridzan ár waudemis/ ár áyzbá-
weſaná dāudzus labbus datbus/ áris-
dzan ár dōmams wēn.

Bápec citti greki tōpá deniſki dewetis
Tápec ká tē ne zuddenat to cilweká dwe-
sel/ vnd top lēta pāmesti.

Báttci ic tē wyſſunitni vnd grutáki
greeki:

Tē káttci cilweku mužam zuddená vnd
helle wedde: Lydž ká tē ſeptinie gál-
wagreki. Te ſeſi greeki pretty to Swe-
ti Garru. Te czettri greeki katterá vž
debbefſu ſauc. Te dewetinie ſweſi gree-
ki. Vnd citti waicak/ katterá pretty De-

u vnd tuwáku milibá ir.

Cek ic galwágredi z Septinie.
Greznibá. 2. Vlegauſibá. 3. Vlestibá.
4. Enáidibá. 5. Periſhaná. 6.
Dusmibá. 7. Laſtibá pe Dewá kálpo-
jáná vnd cictems lētems. Pretti ſems
z ſe ſeptinie Dewádomigi leti. 1. Dem-
nibá. 2. milesírdibá. 3. Skistibá 4. mi-
libá. 5. goddibá 6. Paceſhaná. 7. Aukſi-
ibá pe Dewakalpoſhanas vnd wyſſems
etems.

Cek ic greki pretty to Swetu Gar-
ru z Geſe.

1. Tiſ v3 Dewá želetibás greekot. 2.
Pe Dewu želetibás iſſamiffetes. 3. Tay
pazinnámáy teſibá pretti ét. 4. Tay
braliſká milibes pec ôtru enidet. 5. Četu
ſírdi turret. 6. Elhan greekems vzmof
páſtarvet. Szé greki/ nedz ſeit/ nedz
winiá paſſaulá/ ieb liot grutu copi át-
láſti.

Cek ic greki Eattri v3 debbessu ſaucz-
Czetteri.

1. Vzmofa ſlapkaudibá. 2. Tas mems.
ieb Sodomiteru greeks. 3. Vlabbagas.

Uccasdnas vnd bárinus ápspeßaná.
Nopelnitu álgū darbnekems vnd álg
keems átturret/ ieb ne dreyz dot.

Cek ic swesí greki/ kátri mumis to
pu pelágadit? dewwintie.

1. Paddomu dot vž kádu greku darr
ganá. 2. Cittam páwelet kádu greku
dareit. 3. Eßan swesí greku sauw
prátu átwelet. 4. Cittus eßan grekem
ewest. 5. otru greku teikt. 6. Kad ká
greko klußu cest. 7. Þakßá letá gláb
bor vnd sargát. 8. Cittu greku pacce
dzet. 9. Swesí greku áyzbildet.

Ac tás iau gán no grekems seuw sár
gates/ vnd ne káda liáunu darrit?

Niewáid gán: áisko Christus sikká
Jewens koks/ kas lábbu áuglu ne nes
sa/ taps yzeiects/ vnd vgguni mests:
Bet kas mánná Lewá prátu darrá/tas
és eßan debbessu walstibás.

Ko tad bús wenám krísticam cilwes
kam lábbu darrit?

Tam bús modige/ taissne/ vnd Dewas
hlige prekhan Dewu/ vnd cilwekems
Dziwo/ vnd át labbens darbems saus
wá

id preistitā āicenāssānā rādit.
Cekādi ic labbi dārbi : Triādi ic.
Dewu lūgt. 2. Gáret. 3. Vbbágems
Dewā dēlie dot.

Bo mums pallidzā te labbi dārbi ?
Laue tems läbbems dārbems/ vnd ne
aur tħċċibás wēn top tas cilweks tais
nots/ vnd dabbu to álgū tas taisnibás.
Vnd tē kāttri läbbu dārrā/ ēs eħsan to
mužigá dzimossána ; bet tē kāttri liáunu
dārrā/ eħsan to mužigá pázvissána.

Cek ic mesigi ieb ácigi milesīcdibás
dārbi : Septinie.

1. Tos izalkusos hariot. 2. Tos vżekkis
usos dżid denat. 3. Tos naggus áptert
4. Tos swesus vziemt maiewetá. 5. Tos
herwessulus ápraudzi. 6. Tos kás cetua
má ápmekklet. 7. Tos myrrones áprakt.

Bo sakkha Christus no hemis milesīca
dibas dārbems ?
Sweti ic tē milesīcdigi; áisto tē milesīca
dibá áttreas. (ptinie.

Cek ic gárrigi milesīcdibás dārbi : Sez
1. Tos grecnekus pa sedit vnd pámácer.
2. Tos nemáctitus mácer. 3. Tems hanu
bigems

bigems läbbu påddomu dot. 4. T
bedigus eprecát. 5. Läppi át nepátt
cést. 7. Pås dzivems vnd nomicru
hemis Dewu lugt. Aisto át tådu me-
mes emerosem/ át tådu mumis átkál täp
emeros.

Battri ir te åštonie Svetibás/ kåd
trás Christus macia?

1. Sveti ir tê näbbagi ekšan gárcu
áistko tems peder tá debbesso wälstib
2. Sveti ir te lenigi: áistko tê co zem
me ápsedes.
3. Sveti ir tê bedigi: áistko te täppi
eprecenati.
4. Sveti ir tê kåttrems álkst vnd kåll
pec taisnibas: áistko te täppis peed
nati.
5. Sveti ir tê milesírdigi: áistko tê mi
lesírdibá dábbuis.
6. Sveti itê kåtri wenu skista sird
turru: áistko tê Dewu redzes.
7. Sveti ir te merigi: áistko tê täppi
Dewá berni deweti.
8. Sveti ir te kåtri peetrensená cê
pär taisnibás pec: áistko tems tá debbes
jo wälstibá peder.

Cel

Cel ic Ewángelisseli paddomu ? teys.
1. Lappatigá nábbádzibá. 2. Muzigé
skistibá. 3. Pilnigá paklásusíssáná áp-
páksa gárrigu wórsneku.

Báttci ic ce pædigi cilwæku leti ?

Sze czettri.

1. Tá náwe. 2. Tá sodibá. 3. Tá helle.
4. Tá debbessa précibá.

Ar állázin mums tōs peminnet busz ?
Bá rádi zin ká te Sweti rákstí ne wels-
ti sakká : Elsán wyssems tauwems dars-
bems pemín tauwás pedigás letás / rád
tu mûžam ne grekos. Eccl. 7.

Bápec tē topá dewet czettri pedigás
letás ? (baegt.)

Tapæc ká newens cilweks tōs war yz.
Battca no tems ic ta piirma : Tá Vlave.
Bo mæs saucam tá Vlave ?
Bad mësa vnd dwæsel no seuw skrass
dæwam mæs ta Vlave.

Tad wyssems mums bús mirt ?

To ár áccims rædzam : fur tē ic / kæt-
tri dažžusimpti gaddus prekßan mums
ic byuſi : ta ká rádi ta taggadin mi-
stam wens pæc ótru cits drizak / cits
wælat.

24

Ac tā dwæsel lydʒ mlest ac to mesas
Ta dwæselne war niet; cittada būtam
mæs tems zwerems vnd lopemis lydzini.
Bur tā tad pallek/ ka winia yz sauwas
mesas ēt?

Ta tudelin preßan Dewu tōpā seßla-
ta/ kue tay būs dōt lagadibā no wyssems
ho ta eßan sauwa dzivossans ic dæri-
us/ vnd pæc sauwems darbems tōpā
sodit.

Pæc sodibes kue ta dwæsella ēt?
Ta ēt ab debbesſis/ ab helle/ ab slaucu-
mu vgguni.

Bactri ēt debbesſis?
Tē bactri ac wylta dwæsel no hennens
ēt/ vnd ne kadi græku tueru: ab ia-
kids byis græka/ se gan par to dæriusfi.

Bactri ēt Helle?
Tē bactri ac kadi galwagræku nomiſſe.
Bactri ēt Slaucumu vgguni?
Tē bactri eßan ho passaul newaid gan
dæriusfi par pamestems grekems.

Bactra ic ta ðra no tems czetteems
pædigems lētemis?

Ta sodiba/ bactra dynewada. pira
ma

ma noteſt tubelin p̄c miſfanas ɔ̄traþ
pastarra dena/ kād Dewiſ aicenās w̄ſſ
ſus cilwæko bernus prekhan ſauwū k̄res
flu ác tems lagadæt.

Ba tas notiks?

Dewiſ ſauwūs Engelus ſutis/ liks w̄yſſ
ſus myrrones auſhan celtes/ vnd n̄te
prekhan ſodibas.

Ar tyccu tu ka w̄yſſi kattci nomi-
nuhi/ átkal auſhan celtes?

Ba ne tyccæſu/ kā pats Christus De-
wa dæls/ katters mellot ne war/ wæl-
s tyccæt/. Vnd ekhan mūſas tyccibas
wenpa deſnita gabbula ſakkam mæſ;
Mæſas auſhan celſana.

Ba pæc tay mæſi átkal būs auſhan celtes?

Ta pæc ka tay būs ét ác ſauwa dwæs
ſel mūſiga dzivoſana/ ia ta ſay paſſau-
ſe labu dzivoiufa/ ab ekhan mūſigemſ
mōkems/ ia ta ne labba dzivoiufa.

Ba ſtad būs ka mæſ ſtarwæſam prekhan

Dewiſ fræſtu?

Būs mūms iſwengm átbildæt kō mæſ
dzivoſanas layka/ lab/ ieb ſlimmi eſſe
ni domaiufu/ ieb tunnaiufu; ieb datr
riuſu;

drius; neneku palliks ne yzaniats; to
mums maca tâs soæcas tyccibas gabbo-
lins; No turrens tas nacis sodit dzimus
vnd nomircrus.

Prekhan fatterams ta pastarra sodis-
ba tappis turræta :

Prekhan wyssems Engelems/ wæl-
nems/ vnd cilwækems: Christus fa-
wens sogis sedes vñ wena wariaxne
apfart winjam stawæs ac lêlu gôdu
wyssa debbessa draudze.

Ac tur zinnamu bûs prekhan wyss-
ems/ ko mæs labbu/ ieb slimmi dacci-
nisi :

Ne wén tê labbi darbi/ vnd niðni
prekhan wyssems bûs zinnami/ bet ár te
wyssi mazzaki/ fatterus mæs par græ-
kus ne turrat. I. Cor. 4.

Ta kada dwæsel noët no þas passau-
les bes ruppiems grækims/ ár ta war
et debbesis turredama mazzos grækus:

Ne war/ ley gan te ce mazze græki/
ieb rupie græki cauc grækusudzeszaná
ian pamesti ir/ tamær bus tay par tems
elhan laucumaugguni cest/ vnd gan
darrit

daret Dewa taisnibā: āistō ta debbessū
walsiba nē cēß kada newa.

Cik ilgi tay būs būt slaucumugguni?
Bamær ta par sauwems no pelnitemis
græfims gan ic certusa. āistō Christus
sakká. Mat. 5. Pattes es sakká teuwo/ tu
ne yzes no turrens/ ekam tu to pædigu
fausū átmakſas. Und Matth. 15. Und
winiu kungs nodeowe to tems mōci-
taiemis/ ekam tas wyſſu paradu átmakſ-
saia. Ba ta iau gan bus dæciusa/ tad
ta top vziemta debbessi.

Ac warram mæs pallidzæt tōs nab-
bagus dwæſelles ka tems te mōkas tōp
átweglot/ ieb drizæk no turrens was
tapti pestiti?

Warram: 1. át gawessana. 2. ar De-
wa lugſena. 3. ar nabbagus meloſana.
4. und wyſſuwaitak kā ta Sweta Misi-
sa par tems tōpa turrat.

Tad twaig tikkus par tems Dewi-
luge?

Ne war lēlaká milibá būt/ und Dewa
milaka/ kā par tādemis lūgt/ kacri ſeuwo
pasas newar pallidzæt/ bet neiss, akamas
mōkas cēß.

Bape,

Rapec te newar p̄ssas seur pallidzes?
Tapec ka c̄lwoēls ek̄san fa passau dži-
wodams war daudzu labbu darrit/ vnd
no Dewu pelnit atswabbadaſanas par
nōpelniems grækems : bes pæc ſas
džiwoſanas/ ne dacba/ nedz lugſana
pallidzes.

Ar tē Patteri pæc tems dwesellems
Dewu ludzu / nabbagus mēlo / lēk
Swætu Misi turret/ kādu algū par
to dabbnis :

Te dweselles Patteri top atswabbad-
tino ſaucumasugguni debbessi būcas
mi peminnes winiu labbudarrisenu/
vnd tikkus Dewu ludzis par tems; vnd
ia tē bū ſaucumaugguni pæc ſauwas
nomiſanas/ drizak tappis yſpeſiti.

Ac war kas bes ſaucumasugguni
Eliut debbessis : war.

Ley tikkus par ſauwems grækems
gave/ ley ſaita Paterus/ ley dōo lap-
peat nabbagems/ ley bēze ēt pe grækus
ſidzeſanas/ vnd pe Dewa galdu/ ley
dae labbus darbus/ vnd no grækems ley
ſeuw ſargas/ tad tāds tēpam es debbes-
ſis

sis bes flanicum sugguni.

Batra ic tā tressā no tems ezzettemis
Iētems ?

Ta debbessa præcibā/ pec kās it wenam
bus gædet tur kflut.

Kās tems Swetems bus debbessis ?
Wyssu labbu Ko te gribbes/ ko tē yzdō
mat watres/ to te tur attraddis: tur
wesselibā/ tur precibā/ tur mīcs/ tur
milibā/ tur wessulabbums. S. Apo-
stols kās vž tressō debbessu raurots/ sāk
ka: Niewena áccis ic redžeius/ ne wes-
nā áusis ic dzirdeius/ vnd newena cil-
wetā sirdi enacis ic ko Dewa gattawd
taisyis ic tems katteri to milo. Wyss
passaulas preciba/ gōds/ baggatibā nes-
waid kā wenā æna vnd pakreslis pretty
debbesso walst.

Ar bus debbessis kadas bedas/ no-
skummes/ ieb bailes ley te ne yzkruta yz
Dewa želešibā ?

Mužam ne bus/ te nezinnas no kā-
das bedas/ noskummas/ ieb bailas: ki-
sto tē gan zinni ka te ek han Dewa millis
bas estipprinaci/ newatres yzkrust yz

Dewa

Dewa želeſtibas.

Ar ekſan debbessi ſeuwo wens ðtrei par-
zinnis :

Labbak ne ka ſai paſſaulei ſeuwo pazin-
nis; át tōs kattrus te muſam ne redzeiu-
ſi nedz pazinnuſi/ tīk lab pazinnis yt-
vā butu ſen paziftami byuſi.

Kadas meſas tems Swetems bus :
Skaifta ka ta ſtaidra Saula/ ia wæl
ſpōßatā/ būs át kili/ warces accimittla
büt kur gribbes; bus caurſpidiga/ wa-
ræs wyſſur cautwertes/ bus ar a wyſſa
ceſana/ ne cētis wāirs ſāpes lydž ka ſai
paſſaulei/ būs lydzena Christi mēſa.

Ar wyſſems debbessis bus lydž godſ/
vnd lydza preciba :

Nle būs : ley gan wyſſi būs ekſan mu-
ſigu godū vnd preciba/ tamēr ne lydzu
godū vnd algu turres : kurſ ar labbems
darbems waicak ir pelnyis/ tas lelaču
godū vnd algu dabbuis : It ka tē
swaixne wyſſi ir debbessi/ vnd tamēr
ne wyſſi lydzu ſpidumu turra/ citta
ſpoßaka vnd ſtaidraka ſpyda.

Ar par ſtuwena labba darbā bus ſa-
wiſta

wista atmeksáßana :

Ta ir : Ja kas labbu darra/ vnd ne
tuccu kâda ruppin græku pe seuro/ tas
no Dewu dabbuis algu : bet ja kas lab-
bu darru/ vnd ir ekhan kâda lêlu gretu/
tas neneku pelni ár sauwu labbu dar-
bu/ ka se kâda laiciga atmeksáßena.

Kattra ir ta cetturta no tems
pedigems letems :

Ta Helle/ kuc wælni ac wyssems nolade-
tems mužige eslekti ir.

Kas ir ta Helle :

Ta helle ir wena dzillia/ tumsa/ bresmis-
ga weta/ pilna zillu vgguni katters de-
dzin dæg/ vnd mûzam ne yzdædzis : ek-
han kattra ne issakkamas mókas vnd sa-
pes cêß/ kattri ár grutems gretems no
fennems noët.

Kas tôs helle mocenas :

Mocenas wælni/ mocenas vgguns/ sâl-
na/ zobus trisessaná/ tumsiba / bæds/
twikšana/ smarši/ târpi/ sirdsgrauša-
na/ kauns : wyssü grutaka móks bûs De-
wa waigu muzam ne rædzæt.

Cik geute tas helles mókas bus :

Grut-

Gruata vnd lēlakā ne ka wyssi passau-
les s̄apes vnd mōki.

Ne bus tad neneku el̄san helles no fo tē
eprecenatus :

Neneku vnd neneku : tikai bes mætu/
bes gallu s̄apas par s̄apa.

Radas bus w̄inias mēsas :

Lilna / waia / smirdiga ka âzi / besspæ-
cigz / pilna reatus vnd wainas / gruta/
pilna s̄apes.

Ac wyssems wenadas mōkas bus :

Ne bus wenadas ; kas grutak vnd wai-
rak ir grælois / grutak vnd wairak taps
mōcenais.

Ac par wenu galwagreku kas
helles pelni :

Cá mums tā swætā Ticcibā vnd swætī
räkstī mæca : Lucifer ac wyssems kætri
tam pekieras / par wena græznā dōmā
kliu yz debbessu stumes vnd tappā no
wenu skästu Engeli wens nikns
wælns : Cains par wenas slapkanwibas
pæc / Judas par wénā wiltibas pæc :
Herodes par wénā græznibas pæc : Ho-
lophernes par wenas pedzerßenas pec-

to Helle pelniā : lydʒ ȣa taggad daudzī
par wenu greku pec helle ēc. Aistō ȣa
teuwō Dewos áttrod/tā winß teuwō sodis.

Cik ilgi te Swæti būs debbessis/ vnd
tē noladæti helle / kādus tukſtoſus
gaddus :

Ne tukſtoſus gaddus/ bet mužige
mužam/ tas ir/ bes gallu/ bes mæru.

Bas tas ir mužige mužam :

1. Gribbi tu lab saprast vnd zinnat ȣas
ta mužiba ir/ kād iem væra vnd siedi
abgada/ ȣas ir ár Dewu/ vnd ár wes-
sems Swætemis Engelems mužige būt
debbessis/ vnd tur bes gallu precates
vnd lixmotes; ieb ár wælnems vnd no-
lادætemis ekhan mužigems vggunems
dægt/ raudat vnd faukt. Aistō tē ſam
pattes/ no tems dywwems wena teuw/
man/ vnd ikwenam notiks; kāds tas
mužibas būs esakums/ kāds palliks tas
mužige.

2. Gribbi tu zinnat ȣas ta mužibā
ir/ edōma pe ſeuw tukſtoſus gaddus/
vnd átkal tukſtoſkart tukſtoſus : dō-
ma tek tukſtoſus gaddus/ cek áccimic-

T

glas

Elas war but no passaules esakumus yz
passaules gallu: vnd þad tu eo wyssus
es izdomais vnd izlagadæiss wæl tu ne-
neku no tas mūzibas es atrawis/ winis
palleka wæssel ká byiußa. Cains fac-
ters sauwu braliu nokauwa/ iau pe
seftukstosus gaddus helle dæggá: Ju-
das kas Christum percole/ ar to bagga-
tu royrus drey pe dywwitukstosums
gaddims helles m̄kas cest; waica tōs/
þad winias mōkus vnd sapas gals būs:
Ko te átbildes: neneku cettu ka to wen:
nule wæl esakums ir musas mōkas. Ley
parec tek tuktossi gaddi cek zwaxne
debbessi/ cek smilissu graudi wyssa pas-
saule/ cek zales passaules apleka/ cek lap-
pas kōlos/ cek vdenslassi iuci/ ezzeros/
vppilos/ dukbos/ purwos/ cek spalwi
putnims/ cek matti wyssems kas tag-
gadir/ kas hyusi/ vnd kas wæl bus cil-
wækems/ lopeins/ vnd zwærems/ ar
ted gals bus mōkems: Ko te átbildes:
ta ka picmak: nule wæl musas mokas
esakums. Ley parec wæl tek tuktoss-
tare tuktossi gaddi/ ko Cains/ ko Ju-
das/

das/ eo tas baggats w̄ys/ vnd citti hel-
les vggunims noladæti/ vnd tek eukſto-
bus gaddus cēſt/ eo atbildes? icen to-
patti/ eo pit māk: nule wæl esākam mo-
pas cēſt: mužam bus esākums/ gals mu-
žam ne bus.

Kad but pæc tek neissakamams vnd
ne izſaitamams gaddams Dewis gallu-
dareyis tems helles mōkems/ teſsam but
tems lēla eprecaſanā/ vnd but ár pace-
fanā wyſſastik ilgas vnd grutas mokas
panessuſi Dewu pateikdami par rāda
žæleſtibá: áiſto te cerretu wēnkare gal-
lu: bet nu tems áciemta wyſſa cerriba;
vnd bus ekſan helles vggunems dægt/
vnd wyſſadas mokas ekſan wyſſems
käulems/ lucekleins/ vnd džisleims cest/
kamær Dewis bus Dewis/ tas ic/ mužige
mužam bes gallu/ bes žæleſtibá/ bes mi-
leſirdibá/ bes mæru.

3. Gribbi tu zinnat kastā mužiba ic/
vnd cik ilga ta bus: dōma kad but wens
kalns no maggonas sækklems auks̄ts lydz
paſhi debbessu, vnd plats ka wyſſas paſ-
ſaulas apléks/ vnd wens putnins aſ-

naktu pæc simptu tuſtſosus gaddus/
wairak no to maggona ſalnu ne iemis/
Fá wenu graudinie/ cik ilgu lryku gan
by tems ſegaidit helles móſas/ bet tamer
pæc tek ne iſſkaitamems gaddems but
gals. O káda lela tems butá precibá/
ia Déws caur kádu Engelu tems cádu
wæſtu ſutitu: áiſto tē cerratū wenkari
gallu: bet nu ta cerribá welt ic/ vnd
bus tems but ekſan mužiga iſſamiffe-
ſan. Raug nu vnd abgada kádu ilgu
lryku tē caſni ac Déwu bus debbesi ek-
ſan mužiga precibá: vnd tūr pretty te
græcneki ekſan mužigems móſems/ fur
te kas mócenſ ne petuſti/ vnd kas mó-
cenati tópi/ mužam ne nomirris/ ley
gan te lappeatū mirtu. O caſnais
Déws fá grutá tauwa ſodibá! par
wenu galwagrækui tu ſody át muži-
gems vggunims Rad but par wenu
ruppiu grækui ſodyis ekſan helles wenu
gaddu: ô ganna grutá ceſaná tá but:
ab par ykwenu grækui ſimpretuſtſosus
gaddus: ô káda bresmiga ſodiba tá but:
bet ko ſattu es ſimptuſtſosus / but

Dexos

Dewr tuftostkort simptukstofus
gaddus wenu græku sodys ekhan helles/
pattesē/ wenā ne issakkama/ bresmigá/
vnd gruta sodibá ta but. Ach teßam
pattes/ wyssu musa lagadibá vnd is-
saitisana par leku mazz: ir pretty mu-
žibas/ ne wena leta wat eay tapt salidzes
nata. Dewr pats minias gallu ne at-
traddis: Bas ir wyssas passaules mó-
kas vnd sápas prekhan wyssamazzak
helles mókas/ neneku ká wens patraſlis/
æna/ bærnámengi. Brug ká bresmí-
gá letá ir/ ár wenā nestisá domaſená
ár dusinigu ſtidi/ ár negodignu darbu/
ár nikna lâza/ áb cittu kádu ruppiu
græku gullæt ét' ieb ilgi ekhan grækems
páſtarwæt; ſteidzæs io drizač/ io labbač
yžbrist yž tems helles gubblieſs/ pesti
tauwa dwæſel no mûžigas nelaimas:
Eas zinni cik ilgá tauwa džiwoſana/
darr istæná græku waidashanu/ ſaegaias
ſeuw cikkus no galwágrækims: labbač
simptukart mict/ ab ſeuw liktes nos
tauwt/ ne ká darrit kádu græku/ pat
kættu mæs tópam Dewr enaidneku/
vnd

vnd wælnam par draugu/ vnd sauwas
dwæselles ewæddam ekhan mūzigas pa-
zuhanas.

Blausaita ká S. Bernacodus wens
kels swælis wyes ciftstá: Sakrá man ô
ciltwæts kuc nu ic has passaules bætni/
Fætteri ár munus ne fenni dzíwoia/ nene-
ku no tems væ palli: s/ ká pælnt/ tarpi/
smarha. Abdomá tikkus faste ir byni-
si/ vnd lúčo kas te nu ie cappuſi: te
byá cilicæti: lydž ká tu/ te æde/ dzære/
by líxmigi vnd lustigi/ tutæti labbas
denas/ bet ekhan accimirkli tē nogaiu-
si helles dibbena; taggad winias mēsas
tarpi æde vnd ápgrausz bet tā dwæsel
cēß ne issakkamas móras helles vgguni-
lydž pastareá dena/ kæd ábbi átkal kópa
saës/ vnd kæd ekhan mūzigems vggui-
nims cappis nomesti/ tapæc ká ábbi mē-
sa vnd dwæsel grætioiugi ic vnd ekhan
grætiums yz sa passaula noskrivisti ic/
bus ábbems mūziga sodiba saiust. Ro-
temis nu pallidza lela ciltá/ ánksti raddi/
lela baggatiba & ko lela passaules gods
vnd slawa: kæc pallika líxma vnd ka-
rigá

ciga džiwoſona & wyſſa tā wenā ſwēce
ce yzdziſſuſu, vnd gallu dabbuiuſu.
Kur nu ſmeſana/ ſineidiſana/ ôcru ap-
ſmeſana vnd nieenafana & kur nu
græzns/ vzputigs ſrds & raug ka dryz
wena leſā apmainiſanā/ precibā ekſ le-
las ſummas/ kariga džiwoſana ekſan
lēlas nabbadzibas. Paties wenu lelu
kričumu ic tē kričuſu vž paſſas helles
dzilliumu. Kas tems ic noticcis/ arid-
zan teuw war noticke: Aifto tiſ lab tu
es cilwakſ no ta paſſa zemme raddits/
zemme tu es/ no zemmes tu džiwo/ vnd
par zemme taps. Pemin vž taurous
mirſenaz dēnā/ dryz war ta naue teuw
no ſennens iemt/ vnd kaſ zin ia ne ſo-
den/ ab ha nakti: Zinnams ic ka tu būs
mirt/ bet nezinnams kaſ/ vnd kur mics.
Aifto ta naue wyſſur teuw gaida/ vnd
ia tu gudrs es/ aridzan winia wyſſur
ſagaida. Tiſ daudz S. Bernarcs.

Expedire viſum eſt ob com-
modiorem uſum Catechi-
zanti-

zantium rudes, scorsim cir-
ca calcem ponere ea, quæ
scire tenentur.

Eßan wardu to Tewu/ vnd to Delu/
vnd to Swætu Gareu Amen.

Oratio Dominica.

TErus mūſu/ kās tu eſſi debbessis.
Swætits cōpu tāwos wards: E-
nāta mums tāwā walſtiba. Tāwos
prāts noteſ kā debbessis/ ta ácidzan
wysū zemmes. Mūſu deniſkā maiza
dōd mums hoden. Vnd pamet mums
mūſu paradiu/ kā mæs pamættam ſau-
wems paradnekems. Vnd ne ewedde
mums eßan kardanaſanas. Bet pesti
mums no to liaunu Amen.

Salutatio Angelica.

SVimmenata es tu Maria pilnā Dewa
ſælestibas tas Rungs ic át teuwim/
tu es ſarætita par wyſſems ſewems/vnd
swætits ic tes áuglis tāwás mēſas
IESVS Christus. Swæta Ma-
ria Dewa māta ludze Dewu par mums
nabbaz

nabbagems græcnekems taggodin/ vnd
eßan to stundu mûsus nomirßenas.
Amen.

Credo.

Es tycu eßan Dewu to Tæwu
wyssuwalditaiu/ radditaiu debbes-
sis vnd zemmes. Vnd eßan J.E.
Sum Christum wintia wenigam dæ-
lam/ mûsam fungam/ fatters ic eiemts
no to Swætu Garru/ pedzimts no
Maria tas Iumpauwas. Ceteris ap-
pæßan Pontio Pilato/ Ecusta pesists/
nomirris vnd ábbests. Ðemme kâpis eß-
an helles/ træßa dêna átkal áukßan oes-
les no tems mirronems. Vzkâpa deb-
bessis/ sæde pa labbá rôká Dêwa Tæwa
wyssuwalditaiu. No turrentas nâ-
cis sodit dzîwus vnd nomirrußus. Es-
tyccu eßan to Swætu Garru. Wenâ
swæta Katholicka Baznicâ/ wenâ
draudzibâ to Swæto. Græku pames-
ßanâ: Außan celßanâ tâs mësas. Vnd
wenâ mûzigâ dzîwoßanâ Amen.

Decalogus.

Te desmitti Dêwa bausles.

Ex

Tas piemais.

Es esnu tauvos Rungs vnd Dewos/
teuw ne bus swæſtu Dewu tuſtat preſ-
fan man.

Tas öters.

Teuw ne bus Dewá tauva Rungs
wardu nepattes waltot.

Tas tresas.

Teuw būs to Swædenu frætit.

Tas cetturts.

Teuw bus tauwu tæwu vnd mata ce-
nit/ ka teuw labbi Elsias vnd ilgi dzis-
wo wyrſu zemmes.

Tas pefts.

Teuw ne bus nokauwt.

Tas sests.

Teuw ne bus laulibá parlaust.

Tas septits.

Teuw ne bus zaſt.

Tas áſtots.

Teuw ne bus nepatessa leciba dōt.

Tas dewwits.

Teuw ne bus ekārot tauwu tuwaku
nammu.

Tas desmittas.

Teuw

Teuwo ne bus e^rārot tauwu tuwaka ses
má/ nedz kalpu / nedz kalpuna nedz
wærß/ nedz wyssi kas tam pedær.

Bo sakká Dewos no hems bauslems:
Ta sakká Dewos: Teuw bus milot De-
wu tauwu fungu/ no wyssi tauwu
sidi/ no wyssi tauwu prátu/ vnd no
wyssi tauwu spæku. Vnd tauwu
tuwaku bus teuw milot lydž seu w p-
sam.

Quæ seqvuntur, ad libitum cujusq; suar.

Confessio generalis.

Es snabbags/ maiss/ græcigs cilweks
lyzledzu to wælnu/ wyssi winiu
edôhanu/ gribbehanu/ vnd darbem s.
Es tyccu ekhan Dewu to Tæwu/ ekhan
Dewu to Dælu/ vnd ekhan Dewu to
Swætu Garu. Es tyccu wyssi to
ta Swæta Katholická Baznicá pa-
leisá tyccet: ár ha Swæta Katholická
tyccibá es átzistu vnd sudzu es Dewam
wyssiwalditiam Mariæ tay cénigai
vnd dargai Dewa māte/ vnd wyssems
miliems Engelems vnd Dewá swo-
tems/ vnd dodôs seu w parada/ ka es no-
sauwems

sauwems bærniskems dēnems lydʒ
paſſa ſtunda dazju vnd daudzuſar
eſmu grækois ar domaſſenems/ war
demſ/ vnd darbems/ vnd ar ayzkaſeſ
nas daudžus labbus dæbus/ lydʒ ka ta
tad noticcis ic ſleppen/ ab neſleppen
zinnam ab nezinnam/ pretty deſinitt
Dewā baſlems/ ekſan ſeptinies gal
wagrefems/ pe mannemſ pec prāteimſ
pretty Dewū/ pretty mannu tuwakſ
vnd pretty manna nabāgā dwæſel: ſa
vnd wyſſi manni græki ic man žælu n
ſirſdſibbeni. Ludzu tapæc warre
teuw mūžigam žæligam Dewam/ gr̄i
man tauwā Dewiſkā žæleſtibā dōt
mannā dzivoſſanā ilgač vzturraet/ ſ
es wyſſus ſauwous grækus war vſſudze
vnd žælot/ tauwa Dewiſkā žæleſtib
pelnit/ vnd pæc ſas bædigas dzivoſſa
nas to mūžigā prekā vnd duſſeſſanā dab
buſt. Sittu tapæc pe ſauwu græcigu
ſirdi/ vnd ſakku ar to græcneku: O
Dews Rungs es tu žæligſ man nab
bagam græcneku. Ekſan war du to
Tæwū/ vnd to Delu/ vnd to Swæti
Gareu Amen.

Pro felici morte tres orationes.

Cau^t to swætu krustu zyme/ pesti-
mus Dew^s no mūsems ena^{dne-}
ms. Mæs peludzam teu^w Christe
nd slawæiam teu^w: Aist^o caue to
wætu krustu es tu pestyis to passaulā.

O Rungs JESU Christe tu dzi-
wa Dewa dæls / lēc tau^wa cēfā-
á/ krustu / vnd na^we starpā tau^wu-
odu / vnd manna dwæsel / taggadin/
nd ek^fan to stunda mannas nomir^fen-
as / vnd dōd man tau^wa želestibá vnd
nilestidibá / dziwems grætu pamæfā-
as / nomirru^fems mūžiga duſſefaná/
wyſſems krifitem^s mēru vnd wenprā-
ibá / mums græcnefems labba dziwos-
faná / vnd mūžiga precibá. Amen.

O Wyſſusaldais Rungs JESU
Christe ſtawa man nabbagam græ-
nefem^s klāt / Kad es cikſtes ár wyſſas ne-
ſſakamas mužibas / ne palaid man eka-
fan tas bresmigas pastarras stundas /
no kattras mannas nabbagas dweselles
mūžiga

mūžiga laimā vnd nelaima faras: i
peminni ô jāldais JESU tauwu bi
smigu ſodu pretty tauwu græcneku/ be
žælo par tauwā raddiba; Æte rāda tauw
dusmiba pretty tauwu waidneku/bet pe
min tauwā lela milesidibā pretty nab
bagu nozedzigu cilvæku. Aezmir
ô milais JESU wyſſus mannis gra
kus/ ár kætremis es tauwa dusmiba pa
kudenais: bet erange ár žæligems ár
cims v̄z to/ kasteuw ár zemmi gu ſic
peludz. Japſagan es ár ſauwem
grækems esnu pelnyis/ ká tu man te
ekſan mūžigems vggunims noſtum
tamæt newens teuw to ſpækis war ár
iemt/ ká tu war nō mūžigas pazuſan
nas peſtit: áiſto kó ſkan tauws ſaldas
wards JESVS: neneku cíttu/ k
peſtitais: tapæc ô wyſſu ſaldais JES
SU/ pallēc man nu/ vnd mūžam JES
VS/ tas ic/ peſtitais.

Kungs JESU Christe tu dzim
Dewā dæls/ caue tauwa ruſt
nawes/ kattrá tu es cētis par man nab
bagam græcnekam pe to krusiu koku
wyſſe

wyssewalræf kæd tauwa swæta dwæ-
ſe no ſauwas mēſas ſkittā / abzælo-
as par manna nabbaga dwæſel / kæd ta
kicſes no ſauwas mēſas / vnd dod winie
bz̄bas paſſaules weña laimigá noefza-
ná / vnd pawaddi to vztâs mūjigás bz̄is-
woſanas. Amen.

Pium desiderium animæ.

DUcissime IESV tua sacra paſſio
Sit animæ meæ ſalus & redemptio,
Sit peccatorum meorum ſatisfactio,
In tremenda mortis hora conſolatio:
Contra infernales spiritus protecțio,
Fidelium defunctorum expiatio.

